
Social- og Ældreudvalget,
den 19. januar 2022,
åben høring om
udligningssystemets
konsekvenser på det
specialiserede
socialområde

Professor Per Nikolaj Bukh
Aalborg Universitet

2 Er problemet reelt? Tja...

Omkring 100tkr i likviditetstab for B&U, og typisk 150tkr. for voksne.

Reformen: forøger typisk tabet med 75tkr. for B&U og 40tkr. for voksne.

Konklusion: Hvis der skal ændres noget, er det ikke kun pga. udligningsreformen – men fordi der altid har været et problem.

3 Har det hidtil været et problem? Tja...

1. Jeg kan ikke erindre at have set henvisninger til udligningseffekt ved nogen budgetopfølgninger.
2. Jeg har ikke hørt det omtalt – og de fleste har svært ved at forstå det.
3. ... men det udelukker naturligvis ikke, at problemet har været der.

4 Det er simpelthen for kompliceret

1. Sociale kriterier er for komplekse, og virkningerne i udligningen ved en flytning er ikke entydige.
2. Effekten er forsinket og vanskelig at inddrage forbindelse med visitation.
3. Tilbuddet skal matche borgerens behov... og i mange tilfælde har kommunen ikke et relevant tilbud.
4. Faglighed vejer trods alt tungt.

5 ... og det handler om servicerammen

1. Økonomiaftalen bestemmer, hvilke udgifter kommunerne kan afholde.
2. I praksis er visitationsbudgetter alene budgetter for serviceudgifter!
3. Øget bloktilskud betyder desværre kun mere likviditet.
4. Stor set alle kommuner har allerede meget høj likviditet.

6 Hvis udligningen skaber problemer: Den effektive og enkle løsning

1. Indfør betalingskommunekriteriet

- a) Socioøkonomien (=gamle udligning)
 - b) Hele udligningen (også befolkningstal)
- } Vælg én af disse

2. Neutraliser omfordelingen helt

Konsekvenser:

- Ingen indfasning og skævvridning
- Nemt, enkelt og uden ekstra administration
- Hvis problemet er reelt, er det fjernet
- ... og hvis det ikke er reelt, gør det ingen skade

7 Illustrativt eksempel

Kommune	Udligning	Ændring	Neutralisering
A	- 200 kr	+ 10 kr	- 10 kr
B	+150 kr	+ 5 kr	- 5 kr
C	+ 50 kr	- 15 kr	+ 15 kr

Udligning: Ved nuværende model

Ændring: Ved nyt betalingskommunekriterie

Neutralisering: Foretages permanent

(i praksis findes "ændringen" ved blot at genberegne udligningen med de nye kriterie)

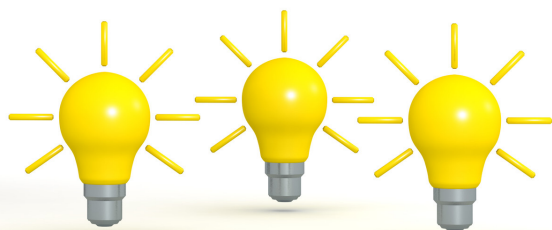
8 **Konsekvenser: simpelt og effektivt**

- Enkelt og forståeligt at indføre
 - Ingen forøget administration
 - Ingen ændring i nuværende udligning
 - Intet behov for en indfasning
 - Ingen upræcise og uklare incitamenter
1. Hvis de påpegede incitamentsproblemer er reelle, så er de nu fjernede, dvs. problemet er løst.
 2. Kommunerne kan fortsætte med nuværende anbringelser uden, at det har økonomiske konsekvenser, dvs. nye problemer undgås.

9 Er et "udjævningstillæg" løsningen?

- Jeg ville gerne kunne have sagt ja
- KomPLICerer og øger omkostninger til administration
- Indfører en ny klar men potentielt dysfunktionel incitamentsstruktur
- Øger risikoen for at kommuner vil lade økonomiske hensyn dominere faglige regler og hensyn.

10 Sammenlign to egnede tilbud

Betalingskommune

{ Takstbetaling: 800tkr.
Udligningstab: 0tkr.

{ Takstbetaling: 800tkr.
Udligningstab: 0tkr.
Udjævning: 0tkr.

En anden kommune

Takstbetaling: 900tkr.
Udligningstab: 150tkr.

Takstbetaling: 900tkr.
Udligningstab: 150tkr.
Udjævning: -150tkr.

Hvis kommunen ikke har taget likviditetstab i betragtning, er eget tilbud valgt.

Hvis kommunen reagerer på udjævning, vælges tilbuddet uden for kommunen.

Hvis udjævningsstillægget virker, vil det forøge serviceudgifterne (+100tkr). Da servicerammen er fast, vil det betyde, at der er færre ressourcer til socialområdet.

11 Når udjævningstillægget er indfaset

1. Hovedparten af botilbuddene er længerevarende
2. Kommunerne kan ikke reagere på de nye incitamenter
3. ... og det skal de vel heller ikke?
4. Dermed sker der en *de facto* ændring i udligningen...
5. ... og den rammer tilfældigt

12 Baggrund

The screenshot shows a website header with navigation links: FORSKNING, BØGER, PUBLIKATIONER, NYHEDER, and OM. Below the header is a large black and white portrait of a man with glasses. To the right of the portrait, the text reads: **Indlæg og kurser** and **Effektbaseret styring**. The bio text describes his work in management education and research.

Indlæg og kurser
Jeg holder ofte indlæg i både private og offentlig virksomheder, på seminarer, gå-hjem-møder etc. og bidrager til efteruddannelseskurser og erhvervsrettede konferencer som indlægsholder eller ordstyrer. Desuden har jeg arrangeret konferencer, efteruddannelseskurser mv. for en lang række forskellige kursus- og konferenceudbydere samt internt i virksomheder.

Effektbaseret styring
Effek- og værelbaseret økonomistyring handler først og fremmest om at give bevillinger til at skabe resultater og værdi for borgerne fremfor at styre efter rammer og normeringer. Det indebærer et styringsprincip, hvor tildelingsmodeller baseres på, hvilken effekt der opnås, og hvor takster ikke baseres på antal dage, men tilrettelægges lørløbsbaseret og baseres på effekter.

Professor i økonomistyring, omfattende erfaring med udvikling af styringsmodeller på socialområdet, ansvarlig for kurset Fremtidens Økonomistyring og ekspert i design af tildelingsmodeller og strategisk styring

www.pnbukh.com